

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Binnenhof 22
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070-312 92 00
fax 070-312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 6 maart 2015
betreft Ontwerpbesluit experiment promotieonderwijs
ons kenmerk 156795.01u

Geachte mevrouw Bussemaker,

Bij brief van 10 februari 2015 hebt u het Ontwerpbesluit experiment promotieonderwijs aan de Eerste Kamer aangeboden.¹ De vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft het ontwerpbesluit besproken in haar vergaderingen van 24 februari en 3 maart 2015. Dit heeft geleid tot een aantal vragen en opmerkingen, die de commissie hierbij aan u voorlegt.

Er verblijven studenten aan de Nederlandse universiteiten die een promotietraject doorlopen gefinancierd met een beurs vanuit een buitenlandse overheid. Wat is nu eigenlijk de status van deze studenten? Wat zijn hun rechten en plichten? Om hoeveel studenten gaat het? Ontvangen de universiteiten hiervoor ook een promotiepremie? Hoe verhoudt dit zich tot de onderhavige discussie? De commissie heeft dezelfde vragen inzake de "private promotiestudent", die feitelijk een *fee* betaalt voor zijn/haar begeleiding. Ook wil de commissie weten of promotiestudenten wel onderwijs mogen verzorgen. Als dat niet het geval zou zijn, worden hun kansen op de arbeidsmarkt dan niet enorm verkleind?

In de memorie van antwoord bij het wetsvoorstel Kwaliteit in verscheidenheid hoger onderwijs leest de commissie:

"Promotieonderwijs zal – tijdens het experiment maar ook na eventuele definitieve invoering – de andere promotietrajecten niet vervangen. Het zal een van de wegen zijn om te kunnen promoveren, naast die op basis van een arbeidsovereenkomst/aanstelling, met een beurs van een derde instantie of als zogenaamde buitenpromovendus."²

Bij de behandeling op 8 juli 2013 sprak de minister uit:

"Hier geldt eigenlijk hetzelfde als bij de honours tracks, namelijk dat er in ieder geval één universiteit is die dit in zijn prestatieafspraken heeft opgenomen. Het is dus wenselijk om te bekijken of zij kunnen voldoen aan hun prestatieafspraken en ook om te kijken wat dit betekent.

¹ Kamerstukken 2014/15, 33 519, J.

² Kamerstukken I 2012/13, 33 519, C, p. 10.

datum 6 maart 2015

ons kenmerk 156795.01u

blad 2

Uiteindelijk heb ik gezegd dat ik een experiment aanvaardbaar vind. Daarom is het onmogelijk dat instellingen massaal overstappen van werknemers naar promotiestudenten. Wij zullen moeten zien wat dit met zich meebrengt. De VSNU zal met voorstellen komen voor de inrichting van het experiment. Die experimenteer-AMvB zal dan ook bij de Kamer worden voorgehangen."³

Blijkens de nota van toelichting is het aantal van 2.000 promotiestudenten gekozen omdat dat 10% bedraagt van het totale aantal promovendi. Klopt het dat het in de nota van toelichting genoemde aantal van 20.000 ook de buitenpromovendi omvat? Hoe groot is de groep van werknemer-promovendi? Is dan de verhouding zodanig dat dit nog steeds als een beperkt experiment kan worden beschouwd? Betreft dit aantal van 2.000 het totaal aantal personen dat gedurende de looptijd van het experiment als promotiestudenten kan worden aangesteld? Of moet uit artikel 8, derde lid worden afgeleid dat het gaat om het aantal plaatsen, zodat de facto cumulatief het dubbele aantal personen gedurende de looptijd kan worden aangesteld?

Hoe worden deze maximaal 2.000 plaatsen gefinancierd? Gaat het om extra geld dat het ministerie ter beschikking stelt of komt het geld uit dezelfde bronnen waaruit werknemer-promovendi worden betaald? Indien dit laatste het geval is, gaat dan de invoering van promotiestudenten niet rechtstreeks ten koste van het aantal werknemer-promovendi? En betekent dat niet dat deze invoering feitelijk een directe verslechtering van de rechtspositie van nieuwe promovendi is? Wat is in artikel 12, eerste lid, onder b bedoeld met "internationale beurspromovendi"? Is dit een specifieke categorie? Hoe verhoudt die zich tot de promotiestudent?

De nota van toelichting bij de AMvB beschrijft terecht hoe bij huidige promotietrajecten in toenemende mate sprake is van een opleidingscomponent die door Graduate Schools wordt aangeboden. Nu dat al gebeurt, wat is de meerwaarde voor de promovendus om als promotiestudent te worden ingeschreven in plaats van als werknemer-promovendus? Waarom maakt het voor de internationale vergelijking nog uit als de opleidingscomponent toch al bestaat? Blijkens de nota van toelichting dienen het promotieonderwijs en de financiële ondersteuning zo ingericht te zijn dat de gemiddelde promovendus het promotietraject in die periode kan afronden. Wat gebeurt er met de promotiestudent die dan nog niet klaar is (zoals thans ook vaak het geval is)? Op welke wijze is de "studeerbaarheid" geborgd en welke rechten heeft de promotiestudent op dit punt?

Wat gebeurt er met de positie van promotiestudenten als conform artikel 14 de toestemming wordt ingetrokken of het experiment beëindigd? Verliezen zij dan alle rechten of worden ze automatisch werknemer-promovendus? De nota van toelichting vermeldt in de artikelsgewijze toelichting bij artikel 9, 10, 11:

"Een belangrijke waarborg voor de promotiestudent is dat deze bij (voortijdig) beëindiging van het experiment het recht heeft om als werknemer zijn promotietraject af te ronden."

In de tekst van de genoemde artikelen is dit echter niet terug te lezen. Heeft dit citaat uit de nota van toelichting betrekking op artikel 8, vierde lid? En geldt deze bepaling ook wanneer de toestemming voor een specifieke universiteit wordt ingetrokken? Klopt het dat promotiestuden-

³ Handelingen I 2012/13, nr. 35, item 2, p. 11.

datum 6 maart 2015

ons kenmerk 156795.01u

blad 3

ten geen rechten opbouwen (sociale verzekeringen, pensioen) en daardoor op korte en lange termijn financiële consequenties te dragen hebben? Vindt de regering het gewettigd dat een instelling twee promovendi heeft voor vergelijkbare projecten, daarvoor dezelfde promotievergoeding ontvangt, en de ene promovendus een tijdelijk contract als werknemer biedt met alle zekerheden die daarbij horen en de andere promovendus een verbintenis als promotiestudent waarbij al die zekerheden ontbreken? Vindt de regering het gewettigd dat promotiestudenten gemiddeld pas op of na hun 26e sociale zekerheid kunnen gaan opbouwen?

Waarom wordt bij de evaluatie (artikel 13, tweede lid) niet gekeken naar het (verdringings)effect op het aantal werknemer-promovendi? Is de regering bereid dat in de evaluatie mee te nemen? Is de regering bereid bij de evaluatie volgens artikel 13, derde lid, onder c ook te laten vragen hoe de verschillende typen promovendi hun rechtspositie ervaren?

In het licht van deze discussie over de rechtspositie van promovendi vraagt de commissie tevens een reactie van de regering op het volgende voorbeeld met het oog scherper zicht te krijgen op de uitgangspunten en criteria van beleid: de rijksuniversiteit Groningen biedt momenteel een PhD-positie aan met een omvang van 0,9 fte en een looptijd van drie jaar (waarbij een voorbereidende Research Master wenselijk wordt geacht)⁴. Achten de regering het een goede ontwikkeling dat op deze wijze een PhD-traject van feitelijk 2,7 jaar wordt aangeboden en moet dat beschouwd worden als een haalbaar en realistisch traject? Of betekent het de facto dat de promovendus voltijds werkt tegen 90% salaris en is dat dan een aanvaardbare interpretatie van de regels en rechtspositie van werknemer-promovendi? Navraag leert dat deze promovendi niet worden ingezet voor onderwijstaken, maar past dat bij het werknemer-promovendus-model dat immers ook beoogt werkervaring mogelijk te maken? Zijn er meer voorbeelden van universiteiten die op dergelijke wijze de grenzen van het werknemer-promovendus-model opzoeken?

De commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ziet met belangstelling uit naar uw antwoorden en ontvangt uw reactie graag binnen **vier weken** na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

G. de Vries-Leggedoor

Voorzitter van de vaste commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

⁴ <http://www.rug.nl/about-us/work-with-us/job-opportunities/phd-positions> - vacaturenummer 215057.